

Kolorektālu audzēju morfoloģiskā spektra saistība ar pacienta vecumu un audzēja lokalizāciju

*Inese Driķe¹, Ilze Štrumfa¹, Artūrs Uzars²,
Oksana Ževaka², Ļubova Kolomenčikova²,
Andrejs Vanags³, Jānis Gardovskis³*

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ *Patoloģijas katedra,*

² *Medicīnas fakultāte,*

³ *Ķirurģijas katedra*

Ievads. Kolorektāls audzējs Latvijas iedzīvotāju populācijā vēl arvien ir no izplatītākajiem ļaundabīgajiem audzējiem. Literatūrā ir daudz pretrunīgu datus par kolorektālo audzēju lokalizācijas un histoģenēzes saistību ar pacienta vecumu [Ghazi, et al., 2012].

Darba mērķis. Raksturot kolorektālo audzēju morfoloģiskā spektra saistību ar pacientu vecumu un audzēja lokalizāciju potenciāli radikāli operētiem Latvijas pacientiem.

Materiāls un metodes. Retrospektīvā pētījumā tika identificēti 788 secīgi vienas universitātes slimnīcas Patoloģijas institūta arhīva 2009.-2014. gada protokoli un mikropreparāti kolorektālo audzēju morfoloģiskai izmeklēšanai. Pētījumā tika analizēts pacientu vecums, dzimums un kolorektāla audzēja diagnoze pēc Pasaules Veselības organizācijas un *American Joint Committee on Cancer* pTNM klasifikācijām [Bosman, et al., 2010; Edge, et al., 2010]. Veikta deskriptīva statistiskā analīze, aprēķinot 95% ticamības intervālu (TI) atbilstoši Altman, et al., 2000.

Rezultāti. Identificēto pacientu vidū bija 420 sievietes (53,3% [95% TI: 49,8–56,8]) un 368 vīrieši (46,7% [43,2–50,2]). Pacientu vecums operācijas brīdī bija no 33 līdz 97 gadiem; vidējais vecums – 68,6 gadi [67,8–69,4], mediānais – 70 gadi. 7,2% [5,6–9,3] pacientu bija jaunāki par 50 gadiem. Sieviešu vidējais vecums operācijas brīdī bija 69,4 [68,4–70,4], vīriešu – 67,6 [66,5–68,7] gadi. Analizējot mikropreparātus, kolorektāla adenokarcinoma tika konstatēta 706 gadījumos (89,6% [87,3–91,5]) no kopējā gadījumu skaita, mucinozs kolorektālais vēzis tika konstatēts 8,4% [6,6–10,5] pacientu, savukārt gredzenveida šūnu vēzis – 1,1% [0,5–2,2] gadījumā. Konstatēti arī atsevišķi citas histoģenēzes primāri kolorektāli audzēji.

Izvērtējot veikto operāciju apjomu, tika konstatēts, ka radikālas kolorektālo audzēju operācijas biežāk tiek veiktas zarnu kreisajā pusē – 71,6% [68,3–74,6] gadījumā. Mucinozs kolorektālais vēzis 59,1% [47,1–70,1] gadījumu lokalizēts resnās zarnas kreisajā pusē, bet 40,9% [29,9–52,9] – labajā pusē.

Pacientu grupā, kuri ir jaunāki par 50 gadiem, pT1 konstatēts 4,3% [1,2–14,2], pT2 – 2,1% [0,4–11,1], pT3 40,4% [27,6–54,6] un pT4 46,8% [33,3 – 60,7] gadījumā. Šiem pacientiem audzējs visbiežāk – 61,4% [48,4–72,9] gadījumā – lokalizēts S-veida un taisnajā zarnā. Pacientiem vecumā pēc 60 gadiem biežākā audzēja lokalizācija ir taisnā zarna, kur to atrod 39,4% [33,1–46,0] gadījumā.

Secinājumi.

1. Pacientiem, kas jaunāki par 50 gadiem, dominē pT3 un pT4 audzēji.
2. Par novitāti jāuzlūko audzēja biežākā lokalizācija zarnu kreisajā pusē jaunākajai pacientu grupai, kas atšķiras no pasaules literatūras datiem.
3. Mucinozu un gredzenšūnu vēžu biežums Latvijas iedzīvotāju populācijā atbilst pasaules literatūrā aprakstītajam, bet jāatzīmē, ka Latvijas iedzīvotāju populācijā mucinoziem vēžiem raksturīga attīstība kreisajā pusē, kas atšķiras no pasaules literatūras datiem.